

na najnovejšo, od Njih Veličanstva potrjeno naredbo v českich ljudskih šolah, pod grofa Belkredija ministerstvom niti v spanji nismo nadjali — največo senzacijo obudila, hočemo o njej v prihodnjem listu obširneje govoriti.

— Ustanovil se je tudi v Ljubljani po izgledu dunajskem in graškem odbor, ki bode skrbel, da se razstava napravi umetniških in obrtnijskih izdelkov iz starih in sedanjih časov. Kaj se bode vzelo v to razstavo, se bode ob svojem času na drobno naznanilo; ta razstava se bode za malo krajcarjev vsacemu na ogled odprla, in kar se bo skupilo, pride na pomoč ubozim Dolencem. Početje to je na vsako stran hvale vredno.

— Ravnokar smo prejeli od g. dr. M. Preloga iz Maribora kratkočasno igro v enem djanji (le s 3 osebami, tedaj čitalnicam pripravno) pod naslovom „Črni Peter“; čisti dohodek je rodoljubni pisatelj namenil Slomšekovemu spominku.

— Velika „beseda“ predvčeranjim, ki jo je v pomoč ubozim Dolencem v gledišču napravila čitalnica ljubljanska združena z „Južnim Sokolom“, spolnila je preslavno blagi svoj namen. Gledišče je bilo tako polno, da se je moralo mnogo ljudi vrniti, ker niso dobili prostora več; nad 800 vstopnic je bilo izdanih. Tudi Njih ekscelencija cesarski namestnik baron Bach s prečastito rodovino svojo in deželni glavkar baron Codelli sta „besedo“ počastila z nazočnostjo svojo. Pa ne samo iz daljnih krajev domovine naše, temuč tudi iz Štajarskega nas je razveselilo mnogo rodoljubov s prihodom svojim, med katerimi s prečastitim gosp. Dav. Trstenjakom tudi slavni složitelj „Tičnika“ gosp. dr. B. Ipavec. Škoda le, da občinstvo ni vedelo, da je gospod doktor v gledišču (ker je že pozno došel), sicer bi gotovo ne bilo pred mirú, dokler bi se ne bil osebno pokazal na odru toliko cenjeni komponista priljubljene spevoigre, ki je danes pred javnim svetom prejela toliko slavo. — Ker račun še ni izgotovljen, naznanimo prihodnjič znesek, ki ga po teh dveh narodnih društvih prejmejo ubozi Dolenci. Omeniti pa moramo neznane milodarne roke, ki je poslala po kmetiški ženski 30 gold. kasi v gledišče; na vprašanje gosp. denarničarjev, odkod to? je odgovorila: „za revne Dolence“ pa se zasukala in šla. — Kakor naši bravci že vedó, je imela „beseda“ 3 razdelke. Ne bojimo se nobenega protigovora, ako rečemo, da po pravici morete ponosni biti národní društvu s tem, kar ste danes pokazale beli Ljubljani na polji „slovanskega uma in dlana.“

Po overturi Napravnikovi iz opere „Vlasta“, ki je delo velike muzikalne vrednosti in jo je muzična kapela sl. polka barona Gerstnerja pod vodstvom svojega kapelnika g. Salabe izvrstno izvršila, stopi gosp. Pavel Drahsler na oder in s živim sočutjem in vsaki vrstici primernim povdarkom govori krasni prolog, ki ga je spisal gosp. dr. Lovro Toman in je v premili besedi povedal, zakaj smo se zbrali danes tukaj. Glasil se je tako-le:

„Mati, mati, daj mi kruha!“
Tako prosi sinek bled;
Mati vboga, blede, suha
K Bogu dviga žal pogled.

„Mati, mati, daj mi soka“,
Prosi lačna medla hči;
Matki milo srce poka,
Kjer nikjer pomoči ni.

Stara mati, stari oče
Smrtni boj bojujeta;
Žlahta cela krog nju joče;
Vse objema lakota.

Ni veselja, ni več petja,
Tugepoln kraj je vsak;
Revščini nikjer zavetja,
Saj je vsak le siromak.

Huda lakota nemila
Spenja se čez log in hrib,
Lakota prestrašna sila,
Najbridkejša zemskih šib.

Lakota je — v domovini!
Njo trpi dolenska stran!
Čujte hčerke, čujte sini,
Za rojake glas strašan.

Oj! na pomoč jim hitite,
Ki zaupajo na vas;
Spet rojake se skažite,
Kar ste bili vsaki čas.

Da smo z njimi vsi sinovi
Jedne ljube matere,
Pričajo naj danes glasovi
Narodne umetnice.

Vsaki glas naj bi polajšal
V bogih bratov revni stan,
Vsaki glas naj bi poslajšal
Žal i bolj njih srčnih ran.

Oj zato Vam srčna hvala,
Ki ste prišli v ume hram,
Da ljubezen bi skazala
Bratom se in sestricam.

V žalosti se brat spoznava,
Pomoč bratstva je porok;
To zahteva mati Slava
Od nebrojnih nje otrok.

Pa tudi Vas, nam nerojake,
Ki ste prišli danes sim,
Rad častim ko poštenjake,
In pozdravljam z glasom tim:

(Konec prihodnjič.)

Naj pravičnost vse navdaja,
Kar narodov krog i krog,
Da človeštvo kviško vstaja,
Da rodi se sloga slog;

Da ljubezen bo objela
Vse narode vseh krajin;
Da bo zemlja daljna, cela,
Domovina domovin;

Da bo človek tak človeka
Ljubil kakor brata brat,
Da spomin bo zginul veka,
Ko ga hotel ni poznat'.

Milosrčnost, božje čutje,
Veže naj človeštvo vse;
Saj življenje je trenutje,
Ktero gine, ko prične.

Milosrčnost ukazuje
Vseh narodov Gospodar,
Ki stoterno povračuje
Vsaki milosrčni dar;

In na naših djanj tehtnico,
Ko bo vsak pred sodbo stal,
Hvale ubogih bo solzico
Za rešenje Sodnik djali!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Vojska ali ne? to je vprašanje, katero še zmiraj ni rešeno. Vsaki hip se sliši kaj družega. To je gotovo, da naša vlada vojske noče in da ostale vlade nemškega bunda ne tišijo v vojsko; angleška vlada jo odsvetuje, francozka pa in ruska ste neutralne; al pruska se zmiraj bolj pripravlja za boj. Ali res boče vojsko ali se le dela tako, da bi avstrijsko vlado pripravila na to, da ji izroči Šlezvik-Holštajn — to menda vesta le kralj pruski in njegov minister Bismark. 5 krdelom pruske armade je neki 28. sušca došel ukaz, da so vsaki hip pripravljena vzdigniti se iz svojega mesta; nekatere trdnjave se pripravljajo na boj; bojne ladije se oborožujejo, konji kupujejo itd. Vse to je resnica. Kaj tedaj bode iz tega, mora se kmalu odločiti, kajti strah pred vojsko kot môra tlači vse. Da ste pruska in laška vlada stopile v zvezo, ako se vojska zoper Avstrijo začne, se je za gotovo pripovedovalo; zdaj se zopet sliši, da ni res. Tako je vse nejasno. — 26. sušca je predsednik doljne ogerske zbornice odpisal predsedništvu hrvaškega deželnega zbora, da 4. aprila se končajo počitnice ogerskega zbora in da potem pričakujejo hrvaških poslancev v Pešt. Prišlo jih bo zdaj le enajst, ker pl. Vranicany, eden najveljavnejših hrvaških poslancev, je 27. sušca umrl. — Umrl je tudi po Kranjskem in Štajarskem znani gospod Polikarp Paravić Čabarski v Gradcu.

Listnica vredništva. Gosp. M. K. v Š: Kakor mi iskreno spoštujemo Vaše rodoljubno delovanje, tako mislimo, nam bote tudi Vi pritrdili, ako Vas zastran pesem napotimo na to, kar danes v posebnem sestavku govorijo „Novice.“

Kursi na Dunaji 3. aprila.

5 % metaliki 56 fl. 85 kr.   Ažijo srebra 104 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 61 fl. 5 kr.   Cekini 5 fl. 7 kr.

Milodari za Dolence.

Iz Podlipe 3 gold.

Žitna cena

v Ljubljani 31. marca 1866.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 3 fl. 90. — banaške 3 fl. 90. — turšice 2 fl. 50. — soršice 2 fl. 95. — rež 2 fl. 74. — ječmena 2 fl. 32. — prosa 2 fl. 30. — ajde 2 fl. 40. — oves 1 fl. 77.